

ANEXO I

ARLOAREN EDO IRAKASGAIAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOAREN EGOKITZAPENA

Urteko/ikasturteko programazio didaktikoaren egokitzapena *Adaptación de la Programación didáctica anual/de curso*

ikastetxea: <i>centro:</i>	ABADIÑO BHI	kodea: <i>código:</i>	015071
etapa: <i>etapa:</i>	DBH	zikloa/maila: <i>ciclo/nivel:</i>	1.maila
irakasgaia: <i>materia:</i>	BIOLOGIA ETA GEOLOGIA		
DIZIPLINA BARRUKO OINARRIZKO KONPETENTZIA	Zientziarako konpetentzia		
DIZIPLINA BARRUKO OINARRIZKO KONPETENTZIA ELKARTUAK <i>competencias disciplinares básicas asociadas</i>	Matematikarako konpetentzia		
irakasleak: <i>profesorado:</i>	Itziar Gerrikaetxebarria Arribalzaga	ikasturtea: <i>curso:</i>	2019-2020

Zeharkako konpetentziak / *Competencias transversales:*

1. Hitzez, hitzik gabe eta modu digitalean komunikatzeko konpetentzia.
2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko konpetentzia.
3. Elkarbizitzarako konpetentzia.
4. Ekimenerako
eta ekiteko espiriturako konpetentzia.
5. Izaten ikasteko konpetentzia.

helburuak <i>objetivos</i>	ebaluazio-irizpideak <i>criterios de evaluación</i>
<p>1. Gizakiaren organismoari buruzko ezagutza zientifikoa erabiltzea, norberaren gorputzaren funtzionamendua nahiz osasuntsu egotea ahalbidetzen duten baldintzak azalduz, horren bidez osasuna zaintzeko ohiturak garatzeko eta norberaren nahiz komunitatearen ongizatea hobetzeko.</p> <p>2. Ekosistemen funtzionamenduari buruzko ezagutza zientifikoa erabiltzea, haietan gertatzen diren interakzioak azalduz, eta ekosistemen oreka eta hura aldatzen duten faktoreak deskribatuz, horren bidez natura balioesteko eta kudeatzeko nahiz hartaz gozatzeko, zientziak eta teknologiak gizartearekin eta ingurumenarekin dituzten interakzioak ikuspegi kritikoz aztertzeke, eta</p>	<p>1. Gidoi bat oinarri hartuta, ikerketak, laborategiko praktikak edo landa-azterketak egitea, lan zientifikoaren berezko metodologia eta estrategiak aplikatuz, eta haien garapena balioestea eta emaitzak interpretatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zientziaren aldetik ikertu daitezkeen problemak hautematen ditu. ● Problemen aurrean, aieru edo hipotesi egiaztagarriak egiten ditu. ● Esperimentuetako datuak bildu, antolatu eta interpretatzen ditu, zenbait baliabide erabiliz (euskarri digital zein analogikoak): taulak, grafikoak, mapak. ● Azalpen arrazoituak ematen ditu, hipotesia egiaztatzen dela edo ez dela egiaztatzen adierazteko.

garapen iraunkorraren alde modu aktiboan eta arduratsuan parte hartzeko.

3. Problema ebaztea eta ikerketa soil batzuk egitea, banaka nahiz lankidetzan zientziaren prozedurekiko koherenteak diren estrategiak aplikatuz, hala nola azalpen-hipotesiak formulatzea, eta datuak lortzea eta haietatik judizioak egitea ahalbidetzen duten emaitzak eta ondorioak ateratzea, iritzi hutsa eta froga zehatzetan oinarritutako ebidentzia bereiziz, norberaren nahiz gizartearen intereseko benetako egoerei testuinguru aintzat hartuta heltzeko eta erabaki arduratsuak hartu ahal izateko.

4. Gai zientifikoei buruzko informazioa lortzea zenbait iturritatik, barnean hartuta informazioaren teknologiak, kontuan hartuta gai zientifikoei buruzko lanak funtsatzeko eta bideratzeko baliagarritasuna, eta gai horiei buruz nork bere jarrerak hartzea, funtsatuta eta ikuspegi kritikoz.

5. Zientziei buruzko informazioa duten mezuak modu aktiboan eta kritikoa interpretatzea, eta mezu zientifikoak sortzea, ahozko nahiz idatzizko hizkuntza zuzen erabiliz, bai eta beste notazio- eta adierazpen-sistema batzuk ere, zehaztasunez komunikatu ahal izateko eta zientziaren esparruan azalpenak eta argudioak eman ahal izateko.

6. Errealitatea azaltzeko eskemak egitea, kontzeptu, printzipio, estrategia, balio eta jarrera zientifikoak baliatuz, naturako fenomeno nagusiak interpretatzeko, eta gure gizarteko garapen eta aplikazio zientifiko eta teknologiko garrantzitsuenak ikuspegi kritikoz aztertzeke.

7. Zientziaren nolakotasuna, saiakera-izaera eta izaera sortzailea baliatzea, dogmatismoak gainditzeko bide eman duten eztabaida nagusiak aintzat hartuz, bai eta historian zehar izandako iraultza zientifikoak ere, gizadiaren kultura-bilakaeran ezagutza zientifikoak izan duen garrantzia ulertzeko eta balioesteko, gizakiaren beharrak asetzeko eta haren bizi-baldintzak hobetzeko bitarteko den aldetik.

- Laburpen moduan, txostenak egiten ditu, deskripziozkoak zein argudiozkoak, behaketetatik edo esperimenduetatik abiatuta, ondorioak ateratzeko eta errealitate hurbilenarekin lotutako gai zientifikoei buruzko monografiak egiteko.
- Ikerketaren emaitzak zenbait bitartekotan (idatzizkoak zein ahozkoak) eta euskarritan jakinarazten ditu, izan digitalak, izan analogikoak.
- Fenomeno naturalen berri izateko jakin-mina eta interesa adierazten du.
- Banakako lanean ahalegina egiten du eta autonomiaz jarduten du, lanean arduraz eta modu aktiboan jardunez.
- Talde-lanaren aldeko jarrera du, dela presentziala dela birtuala, lankidetzako eta parte hartzeko jarrera du lanetan, eta desberdintasunak onartzen ditu, pertsonetikiko errespetuz eta tolerantziaz.
- Parte-hartze aktiboa du eztabaidetan, arrazoiak ematen ditu, gainerakoen txandak eta iritziak errespetatzen ditu, eta sareko eztabaidetan etiketa-arauak errespetatzen ditu.
- Sormena erabiltzen du planteatutako galderei erantzuna ematean, eta, beharrezkoa bada, tresna digital egokienak erabiltzen ditu, produktu berritzaileak eta sormenezkoak egiteko.
- Simulazio-programak egoki erabiltzen ditu eta fenomenoaren aurreikuspena egiteko erabiltzen du.

2. Hiztegi zientifikoaren zuzen erabiltzea, bere mailarako egokia den testuinguru zehatz batean adierazpenak egitean.

- Badakizki hiztegi zientifikoko termino ohikoenak eta zuzen adierazteko gai da, bai ahoz, bai idatziz.
- Ikasitako gaiei buruzko deskribapen, azalpen eta argudiatzeak egiten ditu, hizkuntza zientifikoaren zuzen erabiliz, eta adierazpenak zuzen eta txukun egiteko ahalegina egiten du.

3. Bere iritzia eratzeko, adierazpenak zehaztasunez egitea, eta problema-egoerei buruzko argudioak ematea, informazio zientifikoaren bilatzea, hautatzea eta interpretatzea.

- Ikasten ari denari buruzko informazioa bilatzen eta aurkitzen du eta ideiak topatzen ditu, zenbait formatu eta iturritan, izan idatzizkoak, ahozkoak zein digitalak
- Informazioa irizpide kritikoz aukeratzen eta interpretatzen du.
- Argudioak emanez arrazoitzen du, ebidentzia zientifikoetan oinarrituta.

4. Laborategiko oinarritzako materiala hautatu eta sailkatzea, eta behar bezala erabiltzea.

- Egoki erabiltzen du laborategiko materiala eta mikroskopio optiko.
- Magnitudeak zuzen neurtzen ditu eta unitate egokietan adierazten ditu.
- Autonomiaz planifikatzen ditu lanak.
- Laborategian zer segurtasun-arau dauden badaki eta bete egiten ditu, eta erabilitako tresnak eta materialak zaindu egiten ditu.

5. Ideia zientifikoak aurrerapen teknologikoekin eta beste arlo batzuekin lotzea, eta ohartzea bizi-kalitatearen hobekuntza dakartela.

- Zientziak zenbait testuinguru pertsonaletan eta sozialetan (medikuntzan, norberaren osasunean eta ingurumenean, besteak beste) egindako ekarpenak kritikoki aztertzen ditu.
- Badaki hezkuntza zientifikoa herritarren oinarrizko kulturaren atal dela.

6. Eguzki-sistemaren egitura aztertzea eta hartan Lurrak duen kokapena zehaztea.

- Eguzki-sistemaren antolaketa azaltzen du, bai eta haren ezaugarri nagusiak ere.
- Lurrak eguzki-sisteman duen kokapena adierazten du.
- Eguzki-sistemako planetek dituzten ezaugarri batzuk alderatzen ditu, eta eguzki-sisteman duten kokapenarekin zer lotura duten bilatzen du.
- Lur planetaren ezaugarriak adierazten ditu, beste planeta batzuek ez dituztenak eta bizia egoteko aukera ematen dutenak, hain zuzen ere.
- Historian zehar indarrean egon diren bi teoria astronomiko nagusiek (teoria heliozentrikoa eta teoria geozentrikoa) emandako azalpenak alderatzen ditu.
- Unibertsoaren jatorriari buruzko azalpen zientifikoak eta ez-zientifikoak bereizten ditu.

7. Lurraren, Ilargiaren eta Eguzkiaren higiduren ezaugarriak deskribatzea, eta urtaroekin, egunarekin eta gauarekin, eklipseekin eta mareekin lotzea.

- Zenbait fenomeno natural deskribatzen ditu, argi eta txukun: urteen iraupena, eguna eta gaua, eklipseak, mareak eta urtaroak, besteak beste.
- Ondorioztatzen du fenomeno horiek bizia izateko duten garrantzia, eta izaki bizidunen banaketarekin lotzen ditu.
- Eskema eta eredu grafiko errazak erabiltzen ditu (adibidez, adierazpen eskematikoak, eskalan), Ilargiaren, Lurraren eta Eguzkiaren arteko higidura erlatiboak azaltzeko.
- Gaur egungo zenbait aplikazio teknologikoren funtzionamendua deskribatzen du eta azaltzen du

zeinerabilgarriak diren gure planetaren eta unibertsoaren ezagutzarako.

8. Urarekin lotutako arazoei eta uraren erabilera jasangarriari buruz ikertzea, informazioa bilduz, eta irtenbidea bilatzeko neurriak proposatzea.

- Uraren propietateak deskribatzen ditu, bai eta bizia izateko duen garrantzia ere.
- Uraren propietateak aztertzeke esperimentu errazak egiten ditu.
- Uraren zikloa deskribatzen du eta uraren egoera-aldaketekin lotzen du.
- Lurrean, oro har, eta Euskal Herrian, eskuarki, baliabide hidrikoak nola banatzen diren adierazten duten diagramak eta eskemak egiten eta interpretatzen ditu, eta adierazten du zer garrantzia duen bizia izateko eta gizakiarentzat.
- Ur gezaren iraunkortasunari begirako kudeaketa zer den azaltzen du, eta kudeaketa horretan laguntzen duten neurri zehatzak adierazten ditu.
- Giza jarduerak ur geza eta ur gazian sortzen dituzten kutsadura-arazoak adierazten ditu.

9. Lurrean eta inguruan ohikoenak diren mineralen eta arroken propietateak eta ezaugarriak bereiztea eta sailkatzea, identifikatzeko gako soil batzuk erabiliz, eta zer aplikazio nagusi dituzten jakitea.

- Lurraren azaleko, mantuko eta nukleoko material arruntenean ezaugarri orokorrak azaltzen ditu, eta haien kokapenarekin lotzen ditu.
- Mineralak eta arroak identifikatzeko gako errazak erabiltzen ditu, eta bereizteko aukera ematen duten irizpideak erabiltzen ditu.
- Mineralek eta arrokek eguneroko bizitzan dituzten erabilera nagusiak bereizten ditu, eta badaki zer garrantzia duten Euskal Herriko historian.
- Badaki beharrezkoa dela baliabide mineralen iraunkortasunari begirako kudeaketa

10. Izaki bizidun guztien funtzio komunak deskribatzea, eta jakitea izaki bizidunak zelulez osatuta daudela eta egiten dituzten bizi-funtzioek materia bizigabetik bereizten dituztela.

- Materia biziduna eta materia bizigabea bereizten ditu, haien ezaugarrietan oinarrituta.
- Zelula prokariotikoa eta eukariotikoa alderatzen ditu, eta analogiak eta desberdintasunak adierazten ditu.
- Ugalketa, erlazio eta nutrizio mota bakoitzaren ezaugarriak deskribatzen ditu,

	<p>eta bizi-funtzio bakoitzak biziak irauteko duen eginkizuna adierazten du.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Badaki zer alde dagoen izaki autotrofoen eta izaki heterotrofoen nutrizioaren artean, eta haien arteko erlazioa ezartzen du. ● Nutrizio autotrofoaren prozesua xehetasunez azaltzen du, eta izaki bizidun guztientzat duen garrantziarekin lotzen du. ● Funtzio horietan zenbait aldagaik duten eragina azaltzeko esperimentu errazak egiten ditu. <p>11. Izaki bizidunak sailkatzeko irizpideak aplikatzea, gako dikotomikoak edo beste bitarteko batzuk erabiliz, eta organismo ezagunenak dagokien talde taxonomikoarekin lotzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Izaki bizidunak sailkatzeko erabiltzen diren irizpideak kategorizatzen ditu. ● Gako errazak eta behaketa-teknikak erabiltzen ditu, mikroskopioa, izaki bizidunak identifikatzeko. ● Organismo ohikoenen eredu taxonomiko nagusiak identifikatzen ditu, eta badaki zein diren talde taxonomikoen ezaugarri morfologiko nagusiak. ● Talde bakoitzaren ezaugarri orokorrak eta bereziak identifikatu eta deskribatzen ditu, eta zer garrantzia biologiko duten nabarmentzen du. ● Ornogabeen eta ornodunen talde nagusien ezaugarriak adierazten ditu, eta natura-baliabideen iturri moduan duten garrantzia azaltzen du. ● Euskal Herriko edo interes bereziko ekosistema batzuetako landareak eta animaliak kokatu eta esperimentuak egiten ditu haiekin. <p>12. Biodibertsitatearen garrantziaz jabetzea, bere hurbileko ingurunean ikerketa soilak eginez, eta aintzat hartzea desagertzeko arriskuan dauden espezieak babesteko beharra.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Euskal Herriko espezie berezi eta naturagune nagusiak zein diren badaki eta balioetsi egiten ditu. ● Badaki zein garrantzitsua den biodibertsitatea eta desagertzeko arriskuan dauden espezieak babesteko beharra arrazoitzen du. ● Euskal Herrian desagertzeko arriskuan dauden espezie nagusiak ikertzen ditu eta haiek desagertzeak dakartzan arazoak aztertzen ditu.
--	--

EDUKIEN SEKUENTZIA [denbora-tarteka, unitate didaktikoak, proiektuka, ikaskuntza-nukleoka edo beste moduren batera antolatuta...].

1.Ebaluazioa:

1. unitate didaktikoa / Lurra unibertsoan

Unibertsoaren egitura: planetak, izarrak eta galaxiak. Esne-bidea eta eguzki-sistema.

Lurraren eta eguzki-sistemaren beste osagaien ezaugarri fisikoak.

Lurraren higidurak: urtaroak, gaua eta eguna, eklipseak eta Ilargiaren faseak. Higidura horien eta izaki bizidunak izatearen arteko lotura.

Lurra unibertsoan duen lekuari buruzko ideien bilakaera historikoa.

Unibertsoaren jatorriari buruzko eredu nagusiak.

Unibertsoa aztertzeko gaur egun dauden baliabide teknologiko nagusiak.

2. unitate didaktikoa / Geosfera.

Geosfera. Egitura eta osaera: lurrazala, mantua eta nukleoa.

Arrokak eta mineralak: aniztasuna eta identifikatzeko eta sailkatzeko aukera ematen duten ezaugarriak.

Mineralen garrantzia eta erabilgarritasuna.

Arroka ohikoak behatzeko eta deskribatzeko irizpideak.

Mineralak eta arrokak identifikatzeko gako errazak erabiltzeko jarraibideak.

Arroken garrantzia eta erabilgarritasuna. Arroken erabilera arrazionala.

Ingurunean eta Euskal Herrian ugarienak diren arrokak eta mineralak.

2. Ebaluazioa:

3. unitate didaktikoa / Hidrosfera.

Ura Lurrean, likido-, solido- eta gas-egoeran: ugaritasuna eta propietateak.

Uraren propietateak esperimendu bidez aztertzea.

Uraren zikloa Lurrean, eta Eguzkiarekin duen lotura, energia-iturri moduan.

Ur geza eta ur gazia: izaki bizidunen garrantzia.

Ur geza, baliabide mugatua: ur gezaren erreserbak Lurrean, oro har, eta Euskal Herrian, bereziki, eta hura kontserbatzearen eta iraunkortasun-irizpidez kudeatzearen garrantzia.

Ur gezaren eta ur gaziaren kutsadura.

Ura araztea eta ura zaintzea. Ura eta osasuna.

4. unitate didaktikoa /Biosfera.

Izaki bizidunen ezaugarriak. Bizi-funtzioak: nutrizioa, erlazioa eta ugalketa. Nutrizio autotrofoa eta heterotrofoa. Fotosintesia.

Zelularen aurkikuntza. Organismo zelulabakarrak eta zelulanitzak.

Zelula prokariotoak eta eukariotoak.

Lupa eta mikroskopio optikoaren eta digitalaren erabilera-arauak.

5. unitate didaktikoa /Biodibertsitatea

Lurra bizitzeko planeta egokia bihurtu zuten ezaugarriak.

Izaki bizidunen aniztasuna eta ingurumenera egokitzea: ingurumenak, neurriak, formak, elikadura.

Biodibertsitatea: sarrera. Euskal Herriko espezie bereziak. Biodibertsitatearen galera. Euskal Herriko natura-guneen balioespena.

Izaki bizidunak errespetatzeko eta zaintzeko ohiturak. Biodibertsitatearen galerarekin

lotutako arazoak.

3. Ebaluazioa EGOKITZAPENA

6. unitate didaktikoa /Izaki bizidunen sailkapena.

Izaki bizidunen sailkapena: bost erreinuak. Antolakuntza-eredu handiak: landareak eta animaliak. Izaki bizidunak identifikatzeko gako errazak erabiltzeko jarraibideak.

Organismo zelulabakarrak, landareak eta animaliak lupa edo mikroskopio bidez behatzeko eta deskribatzeko irizpideak.

Bakterioak, onddoak, protistoak. Likenak.

Animalia ornogabeak: poriferoak, zelenteratuak, anelidoak, moluskuak, ekinodermatuak eta artropodoak. Ezaugarri anatomiko eta fisiologiko nagusiak. Adibideak.

Animalia ornodunak: arrainak, anfibioak, narrastiak, hegaztiak eta ugaztunak. Ezaugarri anatomiko eta fisiologiko nagusiak. Adibideak.

Landareak: goroldioak, iratzeak, angiospermoak eta gimnospermoak. Ezaugarri nagusiak, nutrizioa, erlazioa eta ugalketa.

Izaki bizidunek natura-baliabideen iturri moduan duten garrantzia aintzat hartzeko irizpideak.

UDAKO TXOSTENA ETA IRAILA

Udan egiteko txostena prestatuko da, txosten horretan ariketa mota desberdinak jarriko dira:

- Testu zientifikoak lantzeko galdera sorta
- Gai desberdinen inguruan aurkezpena lanak (PPT)

METODOLOGIA /EGOKITZAPENA

Classroom erabiltzen dugu klaseak emateko, hor partekatzen ditugu lanak ikasleekin.

Jit.si/ Meet erabiltzen dugu konferentziak egiteko: azalpenak emateko, zalantzak argitzeko, zuzenketak egiteko, ahozko frogak egiteko...

Ikasleren batek arazoak izanez gero online lanak egiteko, fotokopiak ematen dizkiogu.

Udako txostena Classroomen jarriko dugu.

OHARRAK

1go eta 2.ebaluazioko helburuak hartuko dira kontuan ikasturtea gainditzeko. Berreskuratu behar duten ikasleek ez dute lan berezirik egingo, 3.ebaluazioko helburuak lortzen badituzte ikasgaia gaindituztat emango da.

Gainditu ezean ekainean ez ohiko deialdian izango dute gainditzeko aukera.

EBALUAZIO-TRESNAK	KALIFIKAZIO-IRIZPIDEAK
EGOKITZAPENA <ul style="list-style-type: none">• Klase orduan konektatzea.• Classroomen jarritako ariketen eta lanen kontrola. Word PPT• Online frogak	EGOKITZAPENA <p>1go eta 2. ebaluazioko notak izango du pisu gehien ikasturte bukaerako notan.</p> <p>3.ebaluazioko lana nota hori igotzeko erabiliko da.</p> <p>Lan hori ez bada egokia izan, lanak ez egitea edo berandu entregatzea, klase orduetan ez konektatzea, justifikazio gabe... bukaerako notan eragina izango du.</p> <p>Berreskurapena gainditzen duten ikasleen nota 5, izango da.</p> <p>3.ebaluazioko nota jartzeko kontuan hartuko dugu:</p> <ul style="list-style-type: none">- Klaseetan konektatuta eta lanean egotea. %30- Lanak epean egitea eta entregatzea, lanen kalitatea %50- Online frogak %20

OHARRAK / ***OBSERVACIONES***

--